

Mokiniai, patyčios ir internetas: kas už ką atsakingas?

Užsiėmimas skirtas: skirtingo amžiaus mokiniams

Trukmė: iki 45 min.

Reikalingos priemonės: projektorius ir kompiuteris, balti A4 formato lapai, markeriai

Pamokos pradžioje pristatykite mokiniams temą. Pradėkite nuo istorijos papasakojimo (istoriją galima pateikti skaidrėsi, kad mokiniams lengviau būtų ją suprasti, perskaityti).

Mariaus istorija. „Marius mokosi 8-oje klasėje. Turi ten vieną kitą draugą, nors šiaip yra gan uždaras ir bendrauja su kitais nedaug. Šiandien Mariui nutiko baisiai nemalonūs dalykas. Prieš kūno kultūros pamoką persirenginėjant du klasiokai – Ignas ir Rapolas - ėmė išsidirbinėti, kabinėtis, įstūmė į dušą ir išmaudė. Kiti 10 klasiokų stovėjo, komentavo, žvengė. Marius niekaip nesugebėjo jiems pasipriešinti ir jam dėl to buvo žiauriai pikta ir gėda... Negana to, besibaigiant visai tai nesąmonei Marius suprato, kad klasiokai ne tik kabinėjosi, bet ir viską filmavo. Vakare prisijungęs prie Facebook'o profilio Marius rado tai, dėl ko visą dieną nervinosi. Filmuką. Klasės grupse. Pats neprisivertė iki galo jo pasižiūrėti. Pamatęs „skaičiukus“ po filmu suprato, kad filmuką matė visi klasiokai. 20 klasiokų pa-like-ino. 10 – pa-share-ino. Po filmuku buvo 42 komentarai. Bjaurūs.

„Nekreipk dėmesio“ – nuskambėjo Mariaus galvoje. Taip, jis jau kažkada buvo girdėjęs tokį patarimą iš mamos. Gal tikrai pabandyti nekreipti dėmesio? Kitą dieną mokykloje Marius jautėsi klaikiai. Bijojo net akis pakelti, nes pakėlęs sutikdavo kieno nors pašaipų žvilgsnį. Jam buvo jausmas, kad filmuką pamatė visa mokykla. Na, bent jau didesnė jos dalis. Nes žvilgsniai, šnabždesiai ir žvengimas buvo nepakeliami ir lydėjo jį visoje mokykloje.

Vakare prisijungęs prie facebook'o Marius vėl rado filmuką. Tą patį. Tik „pagerintą“. Prisivertė pasižiūrėti iki galo. Filmą buvo papildytas neva tai Mariaus sakomais žodžiais, bjauriais garsais ir panašiai. Like'ų ir share'ų skaičius buvo jau keliašimtinis. Marius žinojo, kad neprisivers niekam papasakoti apie tai, kas nutiko. Nes jam buvo klaikiai gėda. O pasakyti mokytojai ar tėvams – reiškia pasmerkti save dar didesnei gėdai. Jau ir taip tėvas nervuojasi, kad Marius toks „nevyriškas“, nemoka kaip reikiant atsikirsti. Mariaus galvoje sukosi viena mintis: ką daryti???

Perskaitę istoriją, padalinkite vaikus grupėmis po 3-4, duokite popieriaus lapą ir markerį ir pasiūlykite vaikams atlikti užduotį:

1. nupiešti atsakomybės diagramą ir surašyti, kiek procentų atsakomybės už šią įvykį tenka Ignui su Rapolu, Mariui, situaciją stebėjusiems klasiokams, klasės grupse filmuką pa-like-inusiems ir pa-share-inusiems klasiokams (t.y. nupiešti apskritimą ir jį padalinti tokiomis dalimis, kiek kas yra „kaltas“ dėl šios situacijos).
2. Padiskutuoti, už ką kas yra atsakingas ir kodėl kažkurie dalyviai neša daugiau atsakomybės nei kiti.
3. Aptarti, kaip Marius turėtų elgtis toliau.
4. Aptarti, ką kiti klasiokai gali padaryti, kad patyčios sustotų.

Grupėms pabaigus darbą pakvieskite visas ar kelias grupes pristatyti savo diagramą bei idėjas, kaip Marius turėtų elgtis, ką gali padaryti kiti klasiokai, kad patyčios liautųsi. Visas mokinių nupieštas diagramas galima pakabinti visiems matomoje vietoje. Po pristatymo aptarkite su vaikais:

- ⊕ Kuo diagramos skiriasi? Kodėl jos skirtingos?
- ⊕ Kas už ką atsakingas patyčių ir elektroninių patyčių situacijose?
- ⊕ kaip derėtų Mariui elgtis?

- ⊕ kas jam galėtų šioje situacijoje padėti?
- ⊕ kokius vaikai patys mato realius sprendimo būdus?
- ⊕ dėl ko kai kuriuos sprendimus jiems atrodo sunku įgyvendinti, pvz. kodėl mokiniai dažnai nesikreipia pagalbos į suaugusiuosius, kad neleidžia kitiems vaikams stabdyti patyčių.

Aptarimo metu svarbu akcentuoti:

- ⊕ Visi, kurie matė patyčias, stebėjo jas virtualioje erdvėje, dalinosi Marių žeminančiu filmu yra situacijos dalyviai – taigi visi yra atsakingi už patyčias. Nesvarbu, kokiame vaidmenyje mokiniai yra – skriaudėjo, aktyvaus ar pasyvaus stebėtojo – jie yra situacijos dalyviai ir nestabdydami patyčių skatina jas klisti.
- ⊕ Yra svarbu, kad Marius kreiptųsi pagalbos, nors kartais tą sunku padaryti. Tačiau dar svarbiau, kad kiti klasiokai stabdytų patyčias: ne-share'intų, ne-like-intų, praneštų apie patyčias suaugusiems žmonėms.
- ⊕ Kiekvienas, kuris stebi patyčias, gali jas sustabdyti ar bent jau suteikti paramą Mariui. Jei nedrąsu prieš visą klasę užstoti Marių – gal galima bent jau jam parodyti draugiškumą? Parašyti sms žinutę, kad tai, kad vyksta neteisinga. Ar pakviesti Marių kartu eiti į mokyklą kitą dieną, kad jis nesijaustų toks vienišas?

Užsiėmimo pabaigoje pasižiūrėkite filmuką „Condividi Chi?“ (trukmė – 1:44 min): <https://www.youtube.com/watch?v=1sJ-zcm01Fc&feature=youtu.be> (užrašas video pabaigoje: *Nebesidalini? Jei daliniesi, dalyvauji. Jei dalyvauji, esi atsakingas. Junkis pagarbiai*). Ir galite paprašyti pačių mokinių apibendrinti, ar šiame užsiėmime jiems atrodė svarbu, kokią mintį jie išsineša.